

UAB LAISVAS IR NEPRIKLAUSOMAS KANALAS

2013-11-15

Nr. 13/260-5

Vilnius

I 2013-10-16 Nr. (43.4) 1B-5276

**LR RYŠIŲ REGULIAVIMO
TARNYBAI**

L.e. direktoriaus pareigas Romualdai
Leonavičiui
Siunčiama faksu 8 5 216 1564 ir
reg. paštu adresu Algirdo g. 27A, LT-
03219 Vilnius

Strategijos departamento Ekonominės
analizės skyriaus l.e. skyriaus vedėjo
pareigas Audriui Šniepiui
Siunčiama el. paštu audrius.sniepis@rrt.lt

Strategijos departamento Ekonominės
analizės skyriaus vyriausiajam specialistui
Marijui Balniui
Siunčiama el. paštu marijus.balnys@rrt.lt

Dėl transliacijų perdavimo paslaugų ir priemonių rinkų tyrimo

Atsižvelgdami į gautą raštą bei susipažinę su LR Ryšių reguliavimo tarnybos viešajai konsultacijai paskelbtais tyrimais dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti ir Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų, siunčiame savo pastabas ir pasiūlymus.

Visų pirma, norėtume išdėstyti pastabas dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo rezultatų ir juos pristatančios ataskaitos.

Šiuo tyrimu yra siūloma panaikinti nacionaliniams siuntėjams Akcinei bendrovei Lietuvos radijo ir televizijos centras (toliau – **LRTC**) ir TEO LT, AB nustatytus įpareigojimus.

Su tokiu siūlymu (išvada) kategoriškai nesutinkame. Esame tikri, kad šiuo metu siuntimo rinkoje nėra nei realios konkurencijos, nei sąlygų artimiausiu metu efektyviai konkurencijai atsirasti, todėl siuntimo paslaugų rinka turi būti ir toliau reguliuojama.

Ataskaitos 4.2.1.2 skyriuje tvirtinama, kad „transliuotojas <...> esant laisviems skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų ištekliams, gali kreiptis į LRTK su prašymu pakeisti turimos licencijos sąlygas ir leisti pradėti naudotis kito, nei įrašyta licencijoje, siuntėjo paslaugomis“.

Deja, čia aprašoma tik menama ir labai teorinė, tačiau ne reali migracijos tarp siuntėjų galimybė, nes realios konkurencijos siuntimo paslaugų rinkoje nėra. Šį teiginį grindžiame žemiau išdėstytais motyvais.

Atkreiptinas dėmesys, jog LR visuomenės informavimo įstatymo 31 str. 3 d. nustatyta, jog „Komisijos išduodamą transliavimo ir (ar) retransliavimo licenciją, suteikiančią teisę naudotis

trečiosios šalies teikiama siuntimo paslauga, papildomai įrašomas konkretus siuntėjas“. Taip pat pažymėtina, jog nagrinėjamoje tyrimo ataskaitoje teisingai pažymėta, kad „televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos, IPTV televizijos ir palydovinės televizijos tinklais paslaugomis paklausos (transliuotojų) atžvilgiu“. Tuo tarpu licencijos transliuoti antžeminiais skaitmeniniais televizijos tinklais yra išduodamos konkurso būdu (LR visuomenės informavimo įstatymo 31 str. 8 d.). Išdėstyto teisinio reguliavimo kontekste negalima teigti, kad siuntėjo, įrašyto į išduotą licenciją, pakeitimas yra „paprastas formalumas“. Pirma, pagal galiojančius teisės aktus Lietuvos radijo ir televizijos komisija turi priimti sprendimą keisti ar nekeisti licencijos sąlygas. Lietuvos radijo ir televizijos komisijai teisės aktai nustato administracinę diskreciją spręsti šį klausimą ir tikrai niekur nėra bei negali būti įpareigojimo spręsti klausimą privalomai teigiamai. Pažymėtina, jog šiam sprendimui priimti reikalinga kvalifikuota balsų dauguma, natūralu, jog ir įtikinami motyvai. Antra, kiekvienas transliavimo licencijos keitimas kelia klausimą (taip pat ir potencialią riziką), ar konkretus keitimas nepažeidžia įstatymo nustatyto imperatyvo išduoti transliavimo licencijas tik konkurso būdu. Kiekvienas konkursas yra skelbiamas konkrečiomis sąlygomis (įskaitant ir konkrečių techninių siuntimo sąlygų nustatymą (aprašymą), konkretaus siuntėjo įvardijimą). Taigi visi subjektai dalyvauja konkurse arba nepageidauja jame dalyvauti būtent dėl nustatytų sąlygų. Dėl šios priežasties vėlesnis licencijos keitimas yra susijęs su klausimu, ar nepažeidžiamos kitų asmenų teisės ir interesai, nes pakitusiomis sąlygomis gal būtų buvę daugiau konkurso dalyvių, arba būtų pasiūlytos kitos paraiškos sąlygos, išipareigojimai. Taigi yra daug motyvų, nežinomų veiksnių, rizikų ir formalių kliūčių, dėl kurių visiškai teisėtai ir pagrįstai gali būti nepakeistos licencijos sąlygos. Taigi išvada, kad „transliuotojas gali kreiptis į LRTK su prašymu pakeisti turimos licencijos sąlygas“, reiškia tik teisinę galimybę kreiptis, tačiau toli gražu ne galimybę efektyviai savo nužiūra pareikštine tvarka keisti siuntėjus, įskaitant technines transliavimo sąlygas (įskaitant kuriuo dažniu bus siunčiama konkreti transliuojama programa).

Išdėstytus argumentus ir veiksmingos galimybės keisti siuntėją nebuvimą patvirtina ir faktinė rinkos situacija: per 8 skaitmeninės eterinės televizijos metus siuntėjo keitimo atvejai buvo vienetiniai (išimtiniai), priešingai nei kitose telekomunikacinių paslaugų tiekimo srityse su veiksminga konkurencija.

Pabrėžtina, jog dabar veikiančiuose tinkluose apskritai nėra laisvų siuntimo resursų, suteikiančių efektyvias galimybes pakeisti siuntėją. Šiuo metu neįvykę trys LRTK skelbti konkursai, esama rinkos situacija ir kiti motyvai tik patvirtina abejones dėl tokių resursų atsiradimo (investavimo į juos ir plėtojimo) 2014 ar vėlesniais metais.

Taigi prie siuntimo paslaugų rinkos reguliavimo panaikinimo klausimo galima grįžti tik atsiradus naujiems tinklams, naujiems siuntėjams arba ženkliais laisviems resursams dabartiniuose tinkluose. Tuo tarpu esamoje situacijoje manome, jog reguliavimo tikrai negalima panaikinti.

Norėtume išdėstyti savo pastebėjimus dėl Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos tyrimo rezultatų. Pritariame Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos tyrimo rezultatams ir pasiūlymui, kad LRTC, kaip turinčiam didelę įtaką rinkoje subjektui, būtų nustatyti prieigos suteikimo, nediskriminavimo, skaidrumo, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos bei apskaitos atskyrimo įpareigojimai. Manome, kad talpinimo paslaugų rinkos reguliavimas yra ypač svarbus ir jį reikėtų įgyvendinti kiek įmano greičiau.

Norime atkreipti dėmesį, kad Lietuvos visuomeninis transliuotojas (LRT) dar neturi savo suformuoto ir veikiančio tinklo, nors jis LRT buvo paskirtas dar 2011 m. birželio mėnesį Seimui priėmus atitinkamus teisės aktus. Pagrindinė priežastis yra LRTC nenoras bendradarbiauti naudojantis savo monopoline padėtimi.

UAB LAISVAS IR NEPRIKLAUSOMAS KANALAS

Manome, kad talpinimo paslaugų reguliavimas turėtų būti įgyvendintas kuo skubiau – LRTC turėtų būti pripažintas turintis didelę įtaką rinkoje ir per protingą terminą paskelbtų standartinį pasiūlymą teikti televizijos transliacijų perdavimo antžeminiais tinklais priemonių teikimo paslaugas. Šiuo metu nustatytas konsultacijų terminas per ilgas, įvertinant, kad jau dabar jaučiamos talpinimo paslaugos nereguliavimo pasekmės – nesuformuotas LRT veiklai reikalingas tinklas. Tik privalomo reguliavimo priemonėms įmanoma užtikrinti Lietuvos visuomeninio transliuotojo galimybę turėti laiku suformuotą tinklą. Tai ypač svarbus valstybės intereso įgyvendinimas, nes šiuo metu yra susidariusi kuriozinė situacija, kai valstybė negali pasinaudoti savo turimais valstybiniais dažnių ištekliais dėl valstybės kontroliuojamos įmonės priešingu šiam interesui veiksmų.

Generalinė direktorė

Zita Sarakienė